

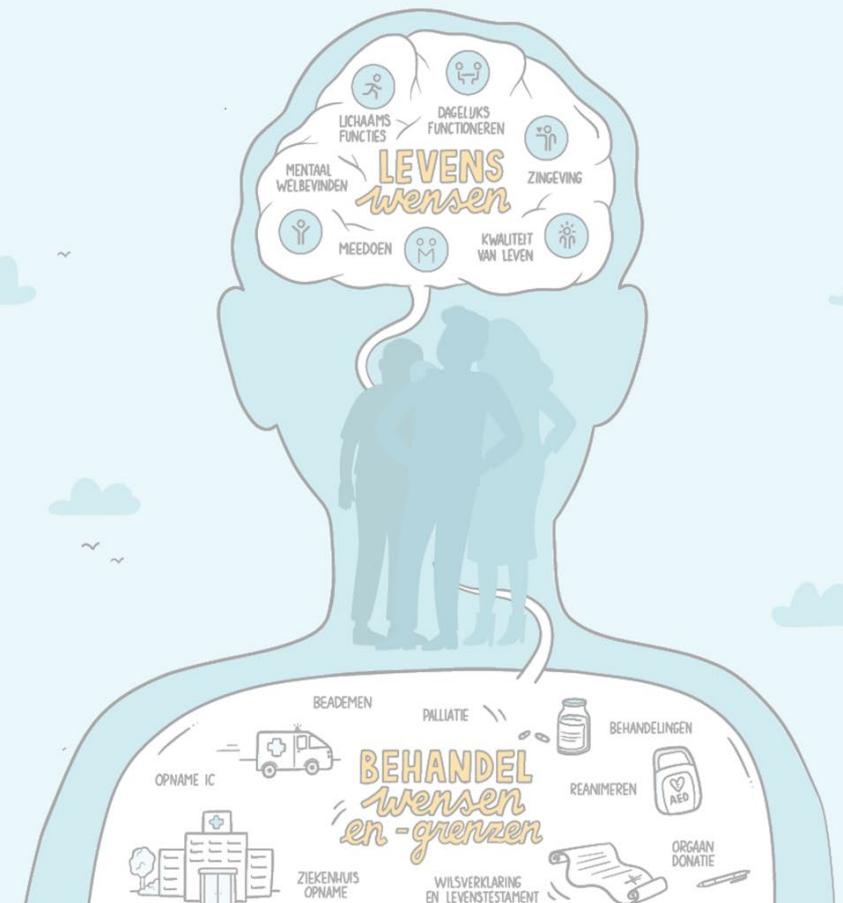

Palliatieve zorg
Noord-Holland
& Flevoland

Adviesrapport trainingen en scholingen proactieve zorgplanning

Behorende bij het ZonMw project “transmurale werkspraken proactieve zorgplanning in Consortium Palliatieve Zorg Noord Holland en Flevoland”

November 2024

Inhoud

1. Aanleiding en kaders	3
2. Aanbevelingen voor training over proactieve zorgplanning.....	4
3. Trainingen ter inspiratie.....	5
4. E-learning ter inspiratie.....	6
5. Aanbevolen hulpmiddelen ter ondersteuning van de trainingen.....	7
6. Training voor specifieke doelgroepen.....	8
7. Tips voor borging van kennis en vaardigheden	8
8. Bijlage uitwerking trainingen ter inspiratie.....	9
8.1. De training PZP met ouderen en naasten door Amsterdam UMC	9
8.2. Training ontwikkeld en gegeven door Zorggroep Oude en Nieuwe land	13
8.3. Training proactieve zorgplanning bij Omring voor wijkverpleegkundigen	11
8.4. Training Proactieve zorgplanning; zingeving in de huisartsenpraktijk door HZW	15

Aanleiding en kaders

In september 2023 is het project 'Implementeren van lokale transmurale werkafspraken Proactieve Zorgplanning in Consortium Palliatieve Zorg Noord-Holland en Flevoland' van start gegaan. In dit project worden in een lokale werkgroepen samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de 1e, 2e en/of 3e lijn gemaakt op het gebied van proactieve zorgplanning, en deze worden vervolgens geïmplementeerd. Om de werkgroepen te ondersteunen op overkoepelende thema's is een ontwikkelgroep trainingen aan de slag gegaan om op basis van kennisbehoeften trainingsmogelijkheden in kaart te brengen. Er is gefocust op trainingen specifiek gericht op proactieve zorgplanning (PZP). Daarbij is rekening gehouden met de bestaande richtlijn proactieve zorgplanning, dus dat betekent onder andere dat PZP gezien wordt als een continu en dynamisch proces en PZP gesprekken breed worden ingestoken waarbij wensen van de cliënt centraal staan. Ook is er specifiek gekeken naar trainingen op het gebied van samenwerking en overdracht van PZP gesprekken.

1. Aanbevelingen voor training over proactieve zorgplanning

Om de trainingen over transmurale proactieve zorgplanning goed te laten aanslaan, geven wij allereerst twee tips mee voor de start van een training PZP.

1. Een inventarisatie van de kennis, vaardigheden, organisatorische voorwaarden voor palliatieve zorg alsook de kwaliteit binnen de organisatie kan in kaart gebracht worden door het uitvoeren van de zelfevaluatie palliatieve zorg. Voor verdere informatie kun je kijken op palliaweb [Zelfevaluatie Palliatieve Zorg - evaluatie van kwaliteit - Palliaweb](#).
2. Wanneer kennis over palliatieve zorg ontbreekt, adviseren wij om aanvullend een algemene training over palliatieve zorg te organiseren. Deze brede / algemene training zou dan onder andere moeten ingaan op de 4 domeinen van de palliatieve zorg en signalering en markering van de palliatieve fase van patiënten en cliënten . Zie hiervoor ook het kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland [Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland - Palliaweb](#).

Voor welke training er ook gekozen wordt, we willen graag de volgende aanbevelingen meegeven met betrekking tot de vorm en inhoud van een training PZP.

1. Er is de laatste jaren veel ontwikkeld qua trainingen rondom palliatieve zorg en in mindere mate proactieve zorgplanning. Maak vooral gebruik van bestaande trainingen, eventueel aangepast of aangevuld naar behoefte en/of mogelijkheden van de zorgorganisatie. Houd er hierbij wel rekening mee dat alle elementen van proactieve zorgplanning aan bod komen, zoals beschreven in de richtlijn proactieve zorgplanning [Proactieve zorgplanning - Palliaweb](#).
2. Uit de inventarisatie van trainingswensen tijdens de kick-off bijeenkomst van het project kwam vooral een behoefte naar voren voor handvatten voor het daadwerkelijk aangaan en voeren van PZP gesprekken. Als er tijd en ruimte is voor een live training focus vooral dan op interactie en oefenen met gespreksvoering. In voorbereiding op de training kan door middel van online beschikbare materialen, bijvoorbeeld losse online filmpjes of een volledige e-learning, (zie kopje 5) aandacht worden besteed aan inhoudelijke kennis over PZP en eventueel palliatieve zorg. Hier kan dan in de daadwerkelijke training kort op terug worden gekomen om vervolgens actief aan de slag te gaan met gespreksvoering.
3. Zorg ervoor dat de trainingen niet alleen de eigen PZP deskundigheid bevorderen, maar neem in de training ook de praktische werkwijze van PZP binnen de organisatie mee. Denk hierbij aan manieren om naasten te betrekken en manier van vastlegging van PZP in het dossier. Heb daarnaast ook expliciet aandacht voor hoe er goed transmuraal samenwerkt wordt bij PZP, licht bijvoorbeeld de afspraken over hoe informatie wordt uitgewisseld met andere betrokken zorgverleners uit. Zie hiervoor de lokaal afgesproken transmurale samenwerkingsafspraken, deze kunnen per regio verschillen.
4. Laat de (afgesproken) rollen en taken binnen de eigen organisatie en buiten de organisatie, aan bod komen in de training. Denk hierbij aan de rol van de regiëbehandelaar, arts, verpleegkundige of verzorgende en de samenwerking/afstemming met andere partijen binnen de 1^e en 2^e lijn in de regio.

2. Trainingen ter inspiratie

Binnen het consortium worden verschillende trainingen over proactieve zorgplanning ontwikkeld en gegeven. Hieronder lichten we er vier uit die verschillend zijn qua duur en opzet. Wil je meer weten over de leerdoelen en inhoud van de trainingen, klik dan op meer informatie of zie de bijlage.

PZP met ouderen en naasten

Amsterdam UMC

In de training wordt aandacht gegeven aan twee belangrijke aspecten. Ten eerste wordt er getraind in gespreksvoering door te oefenen met PZP gesprekken. Daarnaast is er aandacht voor de implementatie. Hoe organiseer je PZP gesprekken in je praktijk en hoe zet je samenwerking hierin op?

Doelgroep Zorgprofessionals in de 1e lijn

Tijd 2x bijeenkomst 3 uur

[Meer informatie](#)

Training PZP

Omring

In de training gaat het over kennis van proactieve zorgplanning, maar vooral over vaardigheden en het allereerst over attitude bij het uitvoeren van proactieve zorgplanning. Middels een regietheater en twee workshops over 'wat is van waarde' en 'omgaan met dilemma's, verlies en rouw' leert men over PZP.

Doelgroep Wijkverpleegkundigen

Tijd 1x Regietheater
2x workshop 3 uur

[Meer informatie](#)

Training PZP

Zorggroep Oude en Nieuwe land

De training richt zich op het bewust maken van zorgverleners om hun rol in proactieve zorgplanning te pakken en hen te ondersteunen bij het voeren van gesprekken. De focus ligt op het tijdig bespreken van wensen en behoeften van patiënten, waarbij het gedachtegoed van positieve gezondheid centraal staat.

Doelgroep Verzorgenden en verpleegkundigen
Aandachtsvelders PZ

Tijd Huiswerk
1x bijeenkomst 2,5 uur

[Meer informatie](#)

Zingeving in de huisartspraktijk

Huisartsenzorg Zaanstreek Waterland

Tijdens de training leer je hoe je zingeving- en levensvragen bij patiënten kan signaleren en hoe je daar het gesprek over kan aangaan. Ook leer je wanneer en naar wie de patiënt verwezen kan worden als er zingevingsvragen spelen die meer aandacht nodig hebben.

Doelgroep Huisartsen en praktijkondersteuners

Tijd 1x bijeenkomst 3 uur

[Meer informatie](#)

3. E-learnings ter inspiratie

Er zijn veel e-learnings beschikbaar, maar weinig specifiek over alleen proactieve zorgplanning. Hieronder een paar voorbeelden die wij gevonden hebben ter inspiratie. Deze gaan niet alleen over proactieve zorgplanning gaan maar kunnen zeker van meerwaarde zijn. Wanneer je als organisatie voor 1 van deze e-learnings kiest, is het wel belangrijk om daarnaast ook met elkaar in gesprek te gaan over hoe de praktische uitvoering van PZP en de samenwerking vorm krijgt binnen je eigen netwerk. Het volstaat dus niet om alleen een e-learning te volgen.

E-learning	Uitgever	Doelgroep	kosten	meer informatie
NHG het behandelwensengesprek	NHG	Huisartsen en POH	33 euro	NHG E-learning Het behandelwensengesprek
Goed Begrepen	Pharos	Medisch specialisten	47 euro	Nieuwe e-learning met virtuele patiënten over samen beslissen: 'Goed Begrepen' - Pharos
Kern van samen beslissen	V&VN	Verpleegkundige en verzorgende	gratis	E-learnings: De kern van samen beslissen V&VN (venvn.nl)
E-learning stichting STEM	Stichting STEM	Alle zorgprofessionals	60 euro	Stichting STEM > STEM-producten > E-learning STEM

Tabel 1: voorbeelden van e-learnings

Naast bovenstaande trainingen zijn er nog veel meer online trainingen beschikbaar. Op palliaweb is een overzicht van alle beschikbare (online) trainingen te vinden, zie [Scholingen - Palliaweb](#). Je kunt hier filteren op doelgroep, thema en type scholing. Alle in dit overzicht opgenomen trainingen/ scholingen zijn beoordeeld en geschikt bevonden door de Screeningscommissie onderwijs palliatieve zorg.

Naast de e-learnings worden er ook filmpjes online aangeboden. Hieronder twee filmpjes die ook goed kunnen dienen ter voorbereiding op de trainingen.

- Algemeen PZP op palliaweb, [Proactieve zorgplanning - Palliaweb](#)
- Advance care planning door Icare [Advance Care Planning \(Nederlands\) \(youtube.com\)](#)

4. Aanbevolen hulpmiddelen ter ondersteuning van de trainingen

Wegwijzers PZP

- Wegwijzer van Icare met wie, wat, wanneer en hoe. [Wegwijzeracp_v3_def.pdf \(icare.nl\)](#)
- Zakkaartje PZP van palliaweb (stappenplan met hulpzinnen per stap) [Zakkaartje Stappenplan ACP gesprek \(palliaweb.nl\)](#)

Gesprekshulpmiddelen

- Gespreksleidraad V.I.S.I.E. op palliaweb, [Richtlijn_Proactieve_Zorgplanning_Gesprekskaart-\(1\).pdf \(palliaweb.nl\)](#)
- Uitgebreide gesprekswijzer inclusief aandacht voor levensverhaal door Saxion, [Gesprekswijzer-proactieve-zorgplanning-Saxion.pdf \(palliaweb.nl\)](#)
- Voorbeeldzinnen PZP om te vragen o.a. naar kwaliteit van leven, naar zorgwensen, reageren op emoties op ACP toolbox. [Voorbeeldzinnen gesprek over levenswensen-v1 \(acptoolbox.nl\)](#)
- Wensenboekje ontwikkeld door NPZ Twente [Wensenboekje - NPZ Twente \(palliaweb.nl\)](#). Boekje van eigen netwerk op te vragen via de netwerkcoördinator van jouw regio.

Communicatiemateriaal

- Poster “Praat over wensen” voor patiënten/cliënten/bewoners om te praten over levens- en behandelwensen en grenzen [poster Proactieve zorgplanning - Ecosia - Beeld](#)
- Surprise Question voor zorgverleners: [Algemeen_SurpriseQuestion_OKT2022_01.pdf \(zorgnetwerkmb.nl\)](#)

5. Training voor specifieke doelgroepen

Voor specifieke doelgroepen worden er ook trainingen aangeboden. Een paar van deze trainingen zijn hieronder uitgelicht. Kijk voor een uitgebreidere lijst op [Scholingen - Palliaweb](#).

- ‘Effectief communiceren met mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden’ voor zorgprofessionals in de 1^e of 2^e lijn door Pharos. [Effectief communiceren: mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden \(pharos.nl\)](#).
- ‘Advance care planning kinderpalliatieve zorg’ voor artsen en verpleegkundigen door kenniscentrum kinderpalliatieve zorg. [Training | Impact \(kinderpalliatief.nl\)](#)
- ‘Training advance care planning voor mensen met een verstandelijke beperking’ voor zorgprofessionals werkzaam met mensen met een verstandelijke beperking door Koraal. [Advance Care Planning \(koraal.nl\)](#).

6. Tips voor borging van kennis en vaardigheden

Naast de training zelf is het belangrijk om aandacht te besteden aan de borging van de kennis en vaardigheden op het gebied van proactieve zorgplanning binnen de organisatie. Tips voor borging:

- Maak gebruik van aandachtsvelders palliatieve zorg om kennis en vaardigheden over PZP verder uit te rollen en te onderhouden op de werkvloer. Zie ook de profielschets palliatieve zorg ontwikkeld vanuit de regionale netwerken palliatieve zorg voor aandachtsvelders palliatieve zorg:
  - NPZ Amsterdam Diemen: [def-profiel-aandachtvelder.pdf \(palliaweb.nl\)](#)
  - NPZ NHN&ZW: [Profiel-aandachtvelder-palliatieve-zorg-NPZ-NHN-ZW-\(2\).pdf \(palliaweb.nl\)](#)
- Blijf op de hoogte van actuele regionale samenwerkingsafspraken bijvoorbeeld via aansluiting bij het regionale netwerk palliatieve zorg.
- Neem PZP trainingen op in het opleidingsbeleid, zowel binnen organisaties als eventueel regionaal.
- Integreer het onderwerp PZP en gespreksvoering in bestaande werkwijzen en overleggen zoals MDO's en PaTz overleggen.
- Maak gebruik van communicatiemiddelen (posters om het zichtbaar te maken op de werkvloer, deel goede voorbeelden, hulpmiddelen of casuïstiek).
- Zet in op ‘Coaching on the job’ volgens [70-20-10](#) model (Charles Jennings), waarbij 70 procent van het leren plaatsvindt door ervaringen op te doen in de werkomgeving en door te reflecteren op die ervaringen. Laat gespreksvoering PZP bijvoorbeeld terugkomen bij intervisie momenten, moreel beraad of CURA momenten.

7. Bijlage uitwerking trainingen ter inspiratie

7.1. De training PZP met ouderen en naasten door Amsterdam UMC

Achtergrond

Binnen het project '[Proactieve zorgplanning in de eerste lijn met de kwetsbare oudere patiënt en diens naasten](#)' is een training ontwikkeld, die recent helemaal herzien is waarbij de laatste inzichten meegenomen zijn. In deze training zijn een draaiboek voor docenten, een PowerPointpresentatie en een docentenprofiel (benodigde kennis en vaardigheden) opgenomen. Het project valt onder de 'kansrijke projecten', wat betekent dat implementatie gestimuleerd wordt binnen de kaders van het NPPZ-II. Organisaties die de werkwijze rond PZP gesprekken in de eerste lijn willen implementeren, stellen hiervoor een projectleider/kartrekker aan. Deze projectleider/kartrekker organiseert aan de hand van de docentenhandleiding en bijhorende PowerPointpresentatie een training voor de zorgverleners die de PZP gesprekken gaan voeren (bv huisarts, POH, wijkverpleegkundige). De training wordt dus door iemand uit uw eigen organisatie of netwerk gegeven (deze persoon kan gezocht worden met hulp van het docentenprofiel).

De scholing is gericht op PZP gesprekken met ouderen maar kan ook gericht worden op een bredere doelgroep. Verder is deze scholing gekoppeld aan de handreiking 'Proactieve zorgplanning in de eerste lijn met de kwetsbare oudere patiënt en diens naasten', maar kan ook als op zichzelf staande training ingezet worden.

Globale opzet van de scholing

De training bestaat uit twee sessies van 3 uur (dus in totaal 6 uur). In de training wordt aandacht besteedt aan twee belangrijke aspecten. Ten eerste wordt er getraind in gespreksvoering door te oefenen met PZP gesprekken. Daarnaast is er aandacht voor de implementatie; hoe organiseer je PZP gesprekken in de eerste lijn en hoe werk je samen? Indien mogelijk en gewenst kunnen terugkomsessies worden georganiseerd om casuïstiek en knelpunten te bespreken.

De trainingsmaterialen zijn bedoeld om de docenten te ondersteunen. Zij kunnen naar eigen inzicht en op basis van de samenstelling van de trainingsgroep desgewenst de training aanpassen.

Doel en doelgroep van de training

De doelgroep voor deze training zijn huisartsen, verpleegkundigen, verzorgenden, praktijkondersteuners van de huisarts en andere zorgverleners die in het kader van de implementatie van de handreiking 'Vroegtijdig spreken over behandelwensen (proactieve zorgplanning) in de eerste lijn' PZP gesprekken gaan voeren. De scholing is interprofessioneel ingestoken.

Leerdoelen

Na de training kan de deelnemer:

- ouderen die aanmerking komen voor een PZP gesprek herkennen en markeren;
- een PZP gesprek voeren op basis van de waarden, wensen en behoeften van patiënt en naasten (partner, kind);
- alle vier dimensies van palliatieve zorg in PZP gesprekken betrekken;
- momenten / kansen om PZP gesprekken te herhalen herkennen en hier gebruik van maken;
- culturele verschillen en rituelen rond het levenseinde bespreken en waar nodig hier rekening mee houden;
- op de eigen normen en waarden op het gebied van gewenste zorg aan het levenseinde reflecteren;
- samenwerken in het voeren van PZP gesprekken met zorgverleners van verschillende disciplines en professies;
- informatie uit PZP gesprekken aan alle relevante betrokkenen overdragen;
- reflecteren op eventuele aanpassingen in de zorg naar aanleiding van besproken wensen en behoeften.

Meer informatie

Kijk op [Proactieve zorgplanning in de eerste lijn met de kwetsbare oudere patiënt en diens naasten](#). Hier zijn de PowerPoint en overige trainingsmaterialen te vinden (gratis te downloaden).

7.2. Training proactieve zorgplanning bij Omring voor wijkverpleegkundigen

Achtergrond

Omring (VVT) is aangesloten bij het Regioplatform in Noord-Holland Noord waar een regionaal transmuraal zorgpad PZP is ontwikkeld met een PZP formulier. Deze training is een onderdeel van de implementatie daarvan. Er wordt gebruik gemaakt van de training “Palliatieve zorg en zingeving” die vroeger bij VUmc gegeven werd en richt zich specifiek op PZP door wijkverpleegkundigen.

Doel en doelgroep

In de training gaat vooral om attitude, gevoel voor zingeving en gespreksvaardigheden. Een klein deel gaat over de praktische kanten van PZP als verpleegkundige. Uitgangspunt is het gebruiken van de vele onbewuste wijsheid die al in de groep door ervaring aanwezig is, om dat bewuster te maken en uit te wisselen, en om het nu meer te gaan gebruiken voor PZP. Verder wordt een niet-weten houding gestimuleerd: Wat goed is voor de ander kan je niet weten, maar wel geïnteresseerd naar vragen. Ook wordt stilgestaan bij het belang van present zijn in dit soort gesprekken: niet alles hoeven te ‘doen’/oplossen, maar er simpel bij aanwezig zijn. Het zien en benoemen van emoties rondom rouw, verlies en sterven is al heel groot.

Opzet training

De training wordt gegeven door een geestelijk verzorger en een kwaliteitsverpleegkundige t.b.v. praktische inbedding (hoe doe je het praktisch, waar noteer je het, waar kan je terecht etc.)

De volledige training bestaat uit 3 bijeenkomsten: 1 grote gezamenlijke (circa 100 personen) daarna 2 kleinschalige workshops (3 uur) voor 20 personen

Gezamenlijke grootschalige opstartbijeenkomst met ‘Regietheater’:

Er wordt kort gestart met wat theorie op basis van Kwaliteitskader en richtlijnen spirituele zorg en proactieve zorgplanning. Daarna spelen 2 acteurs een matig PZP gesprek. Het publiek is de regisseur en geeft aanwijzingen hoe het beter kan. Op die manier wordt iedereen opgewarmd voor het onderwerp en komt er besef van wat er allemaal wel niet meespeelt en wat er moeilijk is. Ook wordt een gesprek met een naaste erbij gespeeld. Er wordt altijd afgerond met een goed voorbeeld ter inspiratie.

Workshop 1: Wat is van waarde? Met aandacht voor diversiteit.

Het doel van deze workshop is om meer focus te krijgen op wat van diepe waarde is, voorbij aan alle praktische dagelijkse doelen en bezigheden. Om enerzijds sensitiever te worden voor alles wat niet meer kan door de ziekte of ouderdom, maar vooral om beter het waardevolle wat er nog wél is bij elke client beter te zien en via PZP te proberen de zorg daarop af te stemmen. Hierbij is in de groep ook aandacht voor de grote verscheidenheid in wat belangrijk is voor mensen, voor de diversiteit (meer dan religie, ook opleiding, rol in het gezin, grote verhuizingen etc.) Het gaat over meer interesse te tonen dan alleen 'u vraagt, wij draaien', maar te oefenen om door te vragen en te luisteren naar dat andere. De workshop bevat opdrachten en kleine gespreksoefeningen tussen de deelnemers.

Workshop 2: Omgaan met dilemma's en met verlies en rouw in het licht van de dood.

Hoe begeleid je terminaal zieken en stel je hun wensen centraal. Enkele dilemma's hierbij worden besproken. Ook het omgaan met rouw en het onvermijdelijke, wat doet deze zorg met jou? Wat heb je nodig om het goed te kunnen doen (emotioneel en praktisch)? Ook worden praktische zaken besproken rondom PZP en het samenwerken met artsen.

Meer informatie

Rein van der Burg, geestelijk verzorger (rein@zicht.in)

7.3. Training ontwikkeld en gegeven door Zorggroep Oude en Nieuwe land

Achtergrond

Binnen Zorggroep Oude en Nieuwe land is het gedachtegoed over 'positieve gezondheid' organisatie breed uitgerold. In het kader daarvan zijn zorgverleners getraind in gespreksvoering met het gesprekswiel. Verder is er een nieuwe training ontwikkeld (op basis van een training die eerder binnen de organisatie gegeven is) en gegeven over proactieve zorgplanning waarbij positieve gezondheid is meegenomen in verbinding met de patiënt met een palliatieve zorgvraag. De training is samengesteld door medewerkers op basis van beschikbare materialen op verschillende sites.

Doel en doelgroep training

Het doel van de training is vooral bewustwording van de zorgverleners van proactieve zorgplanningsgesprekken en hun rol in proactieve zorgplanning. De training is ontwikkeld en gegeven voor verpleegkundigen en verzorgenden voor zowel intra- als extramuraal zorg. Daarnaast is de training nu ook doorontwikkeld voor aandachtsvelders.

Opzet training

De training wordt gegeven door twee palliatieve zorg verpleegkundigen. Het is eenmalig een sessie van 2,5 uur. Vooraf krijgen deelnemers huiswerk ter voorbereiding op de sessie om kennis te maken met o.a. communicatiestijlen van stichting STEM door de zelftest en de casuïstiek. Tijdens de training wordt er eerst aandacht besteed aan kennis over proactieve zorgplanning, o.a. door het tonen van PZNL beeldmateriaal. Daarna worden de verschillende communicatiestijlen van stichting STEM besproken en het Utrecht Symptoom Dagboek 4 dimensioneel als instrument om een gesprek te starten. Bij het bespreken van de voorbereide casuïstiek wordt actieve deelname verwacht van de deelnemers. Ook is er aandacht voor het vastleggen van het gesprek in het dossier en overdracht naar andere zorgverleners. De organisatie werkt met ONS als digitaal zorgdossier waarin een specifieke tegel is ten behoeve van proactieve zorgplanning. In deze tegel is voldoende ruimte om wensen en grenzen te noteren in samenspraak met de patiënt en/of mantelzorger en behandelaar. Tijdens de training wordt aandacht besteed aan hoe deze tegel in te vullen, bv. door een korte en duidelijke samenvatting van het gesprek aan het begin van het dossier te zetten. Als laatste wordt er veel aandacht besteed aan de rol van de verpleegkundigen en verzorgende in het proces van proactieve zorgplanning. De deelnemers worden aangemoedigd om proactief een rol te pakken als verpleegkundige of verzorgende in het voeren van PZP gesprekken en het niet alleen bij de huisarts of de medisch specialist te laten.

Resultaten in organisatie tot nu toe

Door middel van dossieronderzoek en vragen per mail is er een kleine evaluatie gedaan. Tot nu toe zijn de reacties op de training positief en er is in dossiers verschil te zien in wat er gerapporteerd wordt.

Meer informatie

Zorggroep Oude en Nieuwe land staat open om vragen te beantwoorden en eventueel het delen van de training. Daarnaast kan er overleg worden over het eventueel geven van de training bij organisatie in Noord Oost Flevoland.

Er kan contact opgenomen worden door te mailen naar palliatievezorg@zorggroep-onl.nl.

7.4. Training Proactieve zorgplanning; zingeving in de huisartsenpraktijk door HZW

Achtergrond

Zingeving en ziekte zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Patiënten waaraan je palliatieve zorg biedt zullen soms moeilijke vragen met je willen delen, zoals: heb ik goed geleefd? Heb ik alles gedaan wat ik kon? Wat heeft mijn leven nu nog voor zin?. Om passende zorg te kunnen verlenen is het nodig om ook aandacht te hebben voor zingeving- en levensvragen die palliatieve patiënten én ook andere kwetsbare patiënten bezig kunnen houden. Deze kunnen zich ook als lichamelijke klachten presenteren. Deze scholing is een vervolg op de proactieve zorgplanning (PZP) scholingen die in 2023 hebben plaatsgevonden bij de HZW zodat huisartsen en POH's kwalitatieve PZP gesprekken op een uniforme werkwijze voeren en registreren. De PZP scholing was een aanzet om te starten met het voeren en het registreren van de PZP gesprekken in VIPLive. Sindsdien zijn er al ruim 2700 PZP gesprekken geregistreerd.

Doel en doelgroep

Tijdens de training leer je hoe je zingeving- en levensvragen bij patiënten kan signaleren en hoe je daar het gesprek over kan aangaan. Ook leer je wanneer en naar wie de patiënt verwezen kan worden als er zingevingvragen spelen die meer aandacht nodig hebben. De training is bestemd voor huisartsen en praktijkondersteuners.

Leerdoelen

- Theoretische achtergrond zingevingsdomein in relatie tot ziekte/zorg/levenseinde/PZP
- Sensitiviteit ontwikkelen voor het zingevingsdomein: waar herken je het aan, wat zijn signalen en thema's
- Beginselen zingevende gespreksvoering: welke houding is nodig voor het gesprek over zingeving, do's en dont's
- Praktische tips: welke vragen kan je stellen, hoe kan je doorvragen op zingeving?
- Signaleren zingevingscrisis en doorverwijsmogelijkheden: wat als gesprek over zingeving onvoldoende lukt in de palliatieve fase of bij PZP?

Opzet training

De training wordt gegeven door een geestelijk verzorger van Stichting Questio-Centrum voor Levensvragen. Begeleiding wordt gedaan door twee kaderartsen palliatieve zorg. De training duurt drie uur en biedt ruimte voor 14-16 deelnemers per scholing.

Resultaten tot nu toe

De trainingen zijn goed ontvangen door de deelnemers. Gemiddeld is de training beoordeeld met het cijfer 8.8. Lees [hier](#) meer over ervaringen met deze scholing.

Colofon

Ontwikkeld door ontwikkelgroep trainingen behorend bij het consortium project 'implementeren van lokale transmurale werkafspraken proactieve zorgplanning'.

Leden ontwikkelgroep trainingen

Annijge Bos (junior onderzoeker Hogeschool van Amsterdam/ Amsterdam UMC)

Jente Bosma (adviseur palliatieve zorg NPZ NHN&ZW)

Nanette Evenhuis (palliatieve zorg verpleegkundige Cordaan)

Jojanneke van Thiesen – Staveren (onderwijsadviseur palliatieve zorg, ambassadeur van het onderwijsknooppunt NH F Amsterdam UMC)

Juul Tönis (junior onderzoeker Amsterdam UMC)

Gefinancierd door ZonMw – programma Palliantie

Publicatiedatum: November 2024

Contact: Juul Tönis – j.j.tonis@amsterdamumc.nl